

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. lapkričio 17 d.
(OR. en)

15405/23

ESPACE 85

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	<i>Pasirengimas 2023 m. gruodžio 7–8 d. Konkurencingumo (vidaus rinka, pramonė, moksliniai tyrimai ir kosmosas) tarybos posėdžiui</i> Būsima ES kosmoso politika kintančiame pasaulyje – <i>Pasikeitimas nuomonėmis</i>

Rengiantis pasikeisti nuomonėmis 2023 m. gruodžio 8 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje, delegacijoms pridedamas pirmininkaujančios valstybės narės pranešimas „**Būsima ES kosmoso politika kintančiame pasaulyje**“.

Būsima ES kosmoso politika kintančiame pasaulyje

Europos visuomenė ir ekonomika nebegali apsieiti be kosmoso technologijų, duomenų ir paslaugų. Jie skatina mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą ir inovacijas, dėl jų atsiranda kokybiškų darbo vietų galimybės ir auga ekonomika, didėja Europos konkurencingumas, remiama žalioji ir skaitmeninė pertvarkos, saugoma ir ginama ES bei jos piliečiai, didinamas ES atsparumas ir saugumas. Pastaraisiais metais ir dabartinėmis geopolitinėmis aplinkybėmis iškilo nemažai pavojų, iš kurių matyti, kad reikia apsaugoti ES kosmoso įrenginius ir išsaugoti kosmoso technologijomis grindžiamas paslaugas, kuriais užtikrinamas mūsų kolektyvinis saugumas ir kurie yra ES strateginio savarankiškumo kertiniai akmenys dabar ir ilguoju laikotarpiu.

Kosmoso tvarumas

Spartus kosmoso srities veiklos, ypač žemojoje Žemės orbitoje (LEO), didėjimas ir jos poveikis aplinkai kelia grėsmę ilgalaikiam kosmoso tvarumui. ES požiūris į tvarumą turi padėti nustatyti priemones ir sprendimus konkretiems kosmoso naudojimo iššūkiams spręsti; keletas iš tokių iššūkių pavyzdžių: eksponentinis kosminių šiukšlių daugėjimas, megakonsteliacijos, ribotos dažnių galimybės arba astronominių stebėjimų trukdžiai. Tas požiūris taip pat suteiks ES daugiau galimybių daryti poveikį pokyčiams ir skatinti standartų rengimą pasauliniu lygmeniu.

Saugumas ir gynyba

Kosmosas tapo pagrindiniu augimo ir klestėjimo veiksniu, svarbiu ne tik mūsų Europos visuomenei ir ekonomikai, bet ir saugumui bei gynybai. Pripažįstant, kad ES kosmoso įrenginiams taikoma civilinė kontrolė ir kad ES kosmoso programa yra svarbi, 2022 m. kovo mėn. Tarybos patvirtintame Strateginiame kelrodyje pateikiama bendra strateginė ES vaidmens saugumo ir gynybos srityje vizija. 2023 m. kovo mėn. bendru komunikatu dėl ES kosmoso strategijos saugumo ir gynybos srityje siekiama padėti ES suformuoti bendrą su kosmosu susijusios rizikos ir grėsmių supratimą. Neseniai priimtose Tarybos išvadose dėl kosmoso strategijos saugumo ir gynybos srityje pripažįstama dvejopo naudojimo kosmoso sistemų ir paslaugų plėtojimo svarba ir pakartojama, kad kosmoso sprendimai yra svarbūs saugumui ir gynybai.

ES strateginis savarankiškumas

Ribota prieiga prie kosmoso srities ypatingos svarbos technologijų ir medžiagų ir pasaulinės vertės grandinės sutrikimai, kuriuos dar labiau apsunkina geopolitinė įtampa, kelia dar vieną didelį pavojų ES strateginiam savarankiškumui ir jos gebėjimui patekti į kosmosą ir juo naudotis. Valstybės narės pripažino, kad reikia stiprinti ES kosmoso vertės grandinių technologinį suverenumą, konkurencingumą ir atsparumą užtikrinant tiekimo saugumą ir neribotą prieigą prie kosmoso sričiai aktualių ypatingos svarbos technologijų, kartu išsaugant abipusiškai naudingą bendradarbiavimą su bendraminčiais partneriais.

Be to, šiuo metu Europa susiduria su precedento neturinčia krize, nes neturi savarankiškos prieigos prie kosmoso. Dėl nutrauktų operacijų „Ariane 5“, nebevykdomų „Soyuz“ paleidimų iš Kuru, draudimo paleisti „Vega C“ ir vėlavimo kuriant „Ariane 6“ tiesiogiai sumažėja Sąjungos gebėjimas diegti ir papildyti Sąjungos kosmoso srities pavyzdines iniciatyvas – GALILEO, „Copernicus“ ir būsimą palydovų sistemą IRIS².

Reikia skubiai pasimokyti iš patirties, kad Sąjunga, remdamasi Europos sprendimais, galėtų savarankiškai, patikimai ir ekonomiškai efektyviai patekti į kosmosą. Europos Sąjunga, kaip pirmoji institucinė Europos paleidimo paslaugų klientė ir ypatingos svarbos Europos kosmoso įrenginių programų valdytoja, taip pat naujų ir diversifikuotų paleidimo sprendimų inovacijų inkubatorius, šiuo tikslu turėtų bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir Europos kosmoso agentūra.

Ministrų prašoma atsakyti į šiuos strateginius klausimus:

1. Koks, jūsų nuomone, bus SSSD poveikis būsimai ES kosmoso politikai? Kaip saugumo ir gynybos aspektai ateityje galėtų būti įtraukti į įvairius ES kosmoso programos komponentus, kuriems ir toliau būtų taikomas civilinis valdymas?
2. Koks galėtų būti ES vaidmuo užtikrinant Sąjungos savarankišką patekimą į kosmosą ilguoju laikotarpiu, o ne tik atliekant klientės vaidmenį?